

В бухгалтерському обліку залишкові категорії та поняття – це категорії та поняття інших наук, необхідні для проведення бухгалтерських наукових досліджень. При побудові окремих бухгалтерських наукових теорій чи теоретичних схем, за відсутності необхідних категорій у складі науки про бухгалтерський облік, слід звертатись до ресурсів залишкових категорій.

Перспективним напрямом розвитку системи обліку є виділення із залишкових категорій позитивно визначених категорій і подальша їх верифікація через емпіричні дослідження. Стосовно подальшого розвитку теорії бухгалтерського обліку дана теза означає, що залишкові категорії вихідної теорії за результатами досліджень повинні бути переведені в позитивні бухгалтерські категорії більш розвинених, прогресивних теорій. Тому одним із завдань науковців в сфері бухгалтерського обліку є забезпечення його поступального розвитку шляхом виділення зі складу залишкових категорій бухгалтерських категорій на основі застосування емпіричних методів наукових досліджень.

Враховуючи той факт, що на сьогодні серед вітчизняних дослідників одним із найбільш поширеніших підходів до удосконалення КПАБО є модифікація бухгалтерських категорій і понять шляхом використання сутності економічних категорій, також одним і найбільш перспективних напрямів досліджень є проведення аналізу співвідношення бухгалтерських та економічних категорій і понять, які мають однакову назву (наприклад, дохід, витрати, прибуток тощо) та можливості використання останніх в системі бухгалтерського наукового знання.

УДК 657.6/658

Лозовицький Д.С.,
к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту,
Львівського державного університету внутрішніх справ

ПРИНЦИПИ ПІДГОТОВКИ ТА СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗГІДНО З ВИМОГАМИ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ ОСНОВИ МСФЗ

Основною світовою обліковою тенденцією у ХХІ столітті є ведення обліку за вимогами міжнародних стандартів фінансової звітності. Протягом останніх 20 років світової практики ведення обліку міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) стали загальноприйнятою інформаційною основою розуміння діяльності суб'єктів господарювання. Даний підхід поступово запроваджується в обліковій практиці українських підприємств.

Тому особливої актуальності набувають питання трансформації вітчизняної облікової системи до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності. Процес трансформації в першу чергу пов'язаний із виробленням основної платформи таких перетворень – концептуальної основи. Концептуальна основа представлення фінансової звітності регламентується вимогами МСБО (IAS) 1 «Подання фінансових звітів» [1]. Даний стандарт передбачає розкриття загальних принципів подання фінансових звітів загального призначення, включаючи рекомендації з їхньої структури та мінімальні вимоги до змісту. У відповідності до вимог МСБО 1 у структурі концептуальної основи МСФЗ виділяють: принципи підготовки та складання фінансової звітності, основоположні припущення, якісні характеристики фінансової інформації, елементи фінансової звітності. Коротко розглянемо суть основоположних принципів та припущень.

1. Достовірне подання та відповідність МСФЗ. Фінансові звіти мають достовірно подавати фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання. Фактично за всіх обставин, достовірне подання досягається шляхом відповідності застосованим МСФЗ. Достовірне подання вимагає також від суб'єкта господарювання: обирати та застосовувати облікові політики відповідно до МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки»; подавати інформацію, в тому числі облікові політики, так, щоб забезпечувалася доречна, достовірна, зіставна та зрозуміла інформація; надавати розкриття додаткової інформації, коли відповідність конкретним вимогам в МСФЗ є недостатньою для забезпечення спроможності користувачів зрозуміти вплив певних операцій, інших подій та умов на фінансовий стан і фінансові результати діяльності суб'єкта господарювання.

2. Безперервність. Фінансові звіти слід складати на основі безперервності, якщо тільки управлінський персонал не має намірів ліквідувати суб'єкт господарювання чи припинити діяльність або не має реальної альтернативи таким заходам.

3. Принцип нарахування в бухгалтерському обліку. Суб'єктові господарювання слід складати свої фінансові звіти, крім інформації про грошові потоки, за принципом нарахування.

4. Суттєвість та об'єднання. Кожний суттєвий клас подібних статей слід подавати окремо у фінансових звітах. Статті, неподібні за характером або функцією, слід подавати окремо, крім випадку, коли вони є несуттєвими. Якщо окремий рядок не є суттєвим, його об'єднують з іншими статтями безпосередньо у цих звітах або у примітках. Стаття, яка не є достатньо суттєвою, щоб було виправданим окреме її подання у фінансових звітах, може, тим не менш, бути достатньо суттєвою для того, щоб подати її окремо у примітках.

5. Згортання. Активи та зобов'язання, а також дохід та витрати не слід згортати, якщо тільки цього не вимагає або не дозволяє МСФЗ. Оцінювання активів із вирахуванням резервів (наприклад, резерву під сумнівну дебіторську заборгованість) не є згортанням. Існують операції, які пов'язані з основною діяльністю, але не генерують дохід. Їх результати подаються шляхом зменшення доходу на суму пов'язаних з ним витрат, які виникають при тій самій операції. Крім того, згорнуто відображаються прибутки та збитки, що виникають по групі подібних операцій, наприклад прибутки та збитки від обміну іноземної валюти або прибутки та збитки від фінансових інструментів, утримуваних для продажу. Однак такі прибутки та збитки наводяться у звітності окремо, якщо вони є суттєвими.

6. Частота звітності. Суб'єкт господарювання подає повний комплект фінансових звітів (включаючи порівняльну інформацію) принаймні щороку. Якщо він змінює кінцевий термін свого звітного періоду і подає фінансові звіти за період, довший або коротший, ніж один рік, то суб'єкт господарювання розкриває, крім періоду, який охоплюють фінансові звіти, причини використання довшого чи коротшого періоду, а також той факт, що суми, наведені у фінансових звітах, не повністю зіставними.

7. Порівняльна інформація. Крім випадків, коли МСФЗ дозволяє чи вимагає інше, слід розкривати порівняльну інформацію стосовно попереднього періоду щодо всіх сум, наведених у фінансових звітах. Там, де це має значення для розуміння фінансової звітності за поточний період, порівняльна інформація повинна включати відомості розповідного та описового характеру.

8. Послідовність подання. Подання та класифікація статей у фінансових звітах має зберігатися від одного періоду до іншого, якщо тільки: не є очевидним, внаслідок суттєвої зміни в характері операцій суб'єкта господарювання або огляду його фінансових звітів, що інше подання чи інша класифікація будуть доречнішими з урахуванням критеріїв щодо обрання та застосування облікових політик у МСБО 8; або МСФЗ не вимагає зміни у поданні. Незважаючи на подібність підходів до трактування основних принципів ведення обліку та розкриття інформації у фінансовій звітності згідно вимог національних П(С)БО та МСФЗ надалі існує ряд питань які потребують додаткового вивчення та опрацювання.

Література:

1. IAS 1 Presentation of Financial Statements. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. <http://www.iasplus.com/en/standards/standard5>